

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica II. post epiphaniam

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

2. *In Solo.* Nam propter illam gratiæ diviniæ ubertatem, quæ in Christo habitabat, gratiam quoque apud homines consecutus, & indes gratiosior acceptiorque redditus est, quia ex tyrociniis ab ipso editis plus cum quàm vulgare esse hominem quilibet animadvertere poterat, hinc etiam plenus gratiâ dicitur, Joh. 1.v.14.

Vultis igitur parentes, ut crescant liberi vestri non solum ætate, sed etiam sapientiâ & gratiâ apud Deum & homines, educate

iplos in timore Domini, quæ sapientiæ initium est, Pl. 111. v.10. ablegate eos in templum, cum primis ad audiendas Conciones Catecheticas, quæ potissimum in commodum juventutis instituuntur, & cum lacte materno, quantum fieri potest pietatem ipsis instillate, quæ promissionem habet hujus & futuræ vitæ, 1. Tim. 4. v.8. tunc certè Pater cælestis, Deus erit vester & seminis vestri, ut Abrahamo promisit, Gen. 17. v.7.

Dominica II. post Epiphaniam.

Evangelium Joh. 2. v. 1-12.

Posteriori Reg. 2. v. 19. Viri civitatis Jericho ita alloquuntur Elisæum: Ecce habitatio civitatis hujus optima est, sicut tu ipse Domine perspicis, sed aquæ pessimæ, sunt, & terra sterilis. Ille jubet afferri phialam novam cum sale, & egressus ad fontem aquarum, misit in illum sal, & ait: Hæc dicit Dominus Sanavi aquas has, & non erit ultra in eis mors neque sterilitas. Sanatæ ergo sunt aquæ, usque in hanc diem, juxta verbum Elisæi quod locutus est.

Conjugium, dilecti, Civitati Jericho non ineptè comparatur. Nam jucundum est in hoc statu vivere, sed aqua crucis amara querelam interdum & lamentationem causat upud conjuges- hæc enim carni non sapit. Proinde ad cælestem Elisæum Christum Jesum confugiendum est, qui sale consolationis aquas hæc dulcorare potest, ut comprobavit in hodierno Evangelio, quod in tres partes dividimus, describitur enim

I. Nuptialis festivitatis.

II. Suborta calamitas.

III. Christi opitulantis benignitas.

J. J.

EXEGESIS.

Dux sunt nuptiæ maximè illustres: Priores in Paradiso Deus ipse celebravit, cum Adamum & Evam copularet, nam ut Poeta canit:

Pro thalamo paradisi erat, mundusque dabatur in dotem.

Posteriores celebratæ sunt in Cana Galilææ, quas Christus ipse præsentia & primo suo miraculo decoravit. Notatur autem in Evangelio prælecto

1. Tempus, quando factæ sint illæ nuptiæ, nimirum die tertio, Quinam sit ille tertius dies exactè non constat. Si tamen harmoniam Evangelistarum spectemus, opinio illorum, qui tertium à colloquio cum Nathanaele habito diem hîc existimant, tutiss-

F 3

1362

ma videtur. Nam post susceptū baptismum à Spiritu S. Christus in desertum ductus, & ibi post jejunium quadraginta dierum, à Satana tentatus est. Ex deserto revertitur ad Johannem, qui testificans de ipso: Ecce, inquit, hic est agnus Dei, &c. Hoc audiebat Andreas cum alio quodam discipulo, & statim sequebatur Christum, cui etiam Simonem Petrum fratrem suum adducebat. Postero die inveniebat Christus Philippum, & dicebat ad ipsum: Sequere me. Philippus inveniebat Nathanaëlem, & ipsum similiter ad Christum ducebat, cum quo in via, Galilæam repetens Christus egregium colloquium instituit, Joh. 1. v. 29. & seqq.

Hæc circumstantia temporis intervire debet piis in consolationem, ne desperent, si vel maximè cum Christo in desertum ducantur, sed fore confidant, ut post nubila Phœbus ipsis splendeat, & gaudium aliquod concedatur. Vide dicta, Job. 5. v. 19. Ps. 30. v. 4. & 34. v. 20. Ps. 68. v. 20. Esa. 54. v. 7.

2. *Locus*, qui est Cana Galilææ, Patria Simonis & Nathanaëlis, Matt. 10. v. 4. & ita appellatur ad differentiam alterius Cana in tribu Aser, Jos. 19. v. 28. quæ mulieris Cananæ Patria fuit, Matth. 15. v. 22. Fuit igitur Cana oppidulum vile & exiguum cujus incolæ panem in sudore vultus sui querebant, nihilominus honorat Christus locum hunc suâ præsentia & miraculo. Ergo contentus es, si tibi quoque Deus locum vilem & ignobilem habitandum deputat, non enim cuivis homini contingit adire Corinthum. Qui in magnis civitatibus habitant, suas quoque molestias devorare coguntur. Ante omnia vide, ut Christum in causam tuam recipias, qui licet altissimus sit, humilia tamen respicit in cælo & in terra, Ps. 113. v. 6.

3. *Hospitum cœtus sive numerus*. Nam

mater Jesu erat ibi, scribit Evangelista, & porro: Jesus & discipuli ejus pariter vocati erant ad nuptias. Maria primum conda est, & prius adest quàm reliqui convivæ, unde Doctores colligunt, vel Sponsam vel Sponsam ex ipsius cognatione fuisse. Jesus verò & discipuli ejus discumbunt cum aliis, qui ad nuptias has invitati comparuerunt.

Habent hîc quod discant

I. *Hospites*, ut

1. *Invitati appareant exemplo Christi & discipulorum ejus*. Præceptum habemus Luc. 14. v. 8. exempla conformia, Gen. 29. v. 22. Tob. 8. v. 21. Impia igitur sunt decreta Pontificum, quæ Sacerdotibus, Monachis & Clericis quibuscunque aliis nuptialia convivia visitare interdicit, cum Presbyteri præsentia hoc secum trahat commodi, ut modestiores sint convivæ, & multa verba otiosa & scurrilia, quæ Christianos dedecent, hoc modo præcaveri possint, ut experientia testatur. Similiter damnamus Anabaptistarum, Eremitarum & Monachorum ἐθελοθρησκείαν, qui omnem conversationem civilem averfantur, & non declinant solum, sed etiam in hac sua *μισανθροπία* culmen sanctitatis & salutis suæ collocant. Hoc est justificare sapientiam, Luc. 7. v. 35. & in humilitate ac religione Angelorum incedere, quæ non vidit fastuosus ambulans, Col. 2. v. 18.

2. *Prece Sponsis inserviant*, exemplo Mariæ, quæ apud filium suum intercedit pro Sponsis, cum vinum deficeret. Hæc est præcipua pars officii convivarum, quod novis debent conjugibus & monstrat idem praxis omnium sanctorum, Gen. 24. vers. 60. Ruth. 4. vers. 11. Tob. 7. v. 15. c. 9. v. 9. seqq. c. 11. vers. 20. Vota hæc non sunt irrita, Psal. 145. v. 19.

3. *Boni*

Fallit aliter, imò si
bi ipsi
tradit
infra p. 98

3. *Boni consulant*, quicquid apponitur de cibo ac potu. Vinum in nuptiis Cananæ non erat de optimo, ut ex verbis architrachini patet, & tamen nemo est, qui de austeritate conqueritur. Si igitur ad nuptias pauperis *alicujus vocaris*, qui vinum tibi & quidem optimum apponere non potest, sed cerevisiam propinat, esto contentus *τοῖς πρῶτον, mit dem was da ist*/Ebr. 13. v. 5.

4. *In Domino gaudeant*. Tria pocula sunt concessa, necessitatis, salubritatis. 1. Tim. 5. v. 23. hilaritatis, Eccles. 9. v. 7. quartum averfandum est, nimirum poculum ebrietatis, quo cor gravatur, Luc. 21. v. 34. Nec est, ut ebriosi ex verbis architrachini suæ *ἀορίσας* prætextum nectant, qui non ex persona convivarum sed ex communi hominū consuetudine loquitur. Videant igitur *empactæ*, qui verbis hisce abutuntur, quid faciant. Deus enim non irridetur, Gal. 6. v. 7.

Habent etiam hinc quod discant.

II. *Conjuges*, & quidem

1. *Consolationem*. Nam quia Christus cum matre & discipulis in nuptiis hisce comparet, eo ipso statum conjugii divinum, sanctum & licitum esse testatur. Hinc Ebr. 13. v. 4. honorabile conjugium *ἐν πᾶσι* prædicatur, quod probat etiam 1. Institutio, Gen. 1. v. 27. 2. Confirmatio, post lapsum in Paradiso, Gen. 3. v. 15. 16. 18. 3. Christi instaurationis, Matth. 19. v. 4. 5. 4. Ordinis hujus conservatio, Deus enim est, qui unicuique suam adhuc conjugem destinavit & adducit, Prov. 19. v. 14. 5. Annexa benedictio, Gen. 1. v. 28. Psal. 128. v. 1. seqq. Perperam igitur faciunt Pontificii, quando Sacerdotibus interdiciunt conjugio, & statum carnalem esse jactitant, in quo qui vivat, Deo placere non possit. Sed contra Scripturam, 1. Tim. 3. v. 2. Tit. 2. v. 6. Contra Patriarcharum, Sacerdotum,

Prophetarum V. T. & Apostolorum N. T. exemplum. De Patriarchis non est dubium. Testantur hoc ipsorum legenda. De Sacerdotibus & Prophetis idem judicium, vid. Exod. 6. v. 23. Esa. 8. v. 3. Ezech. 24. v. 16. Of. 1. vers. 2. Solus Jeremias ex singulari interdicto Dei cælebs mansit propter captivitatem Babylonicam, Jer. 16. v. 2. Apostolos quod attinet, habuerunt illi quoque suas uxores, Matth. 8. v. 14. Marc. 1. v. 30. Luc. 8. v. 3. Act. 21. v. 9. si non reipsâ, potestatem tamen habuerunt nubendi, 1. Cor. 9. v. 5. Hoc ideo factum est ut Chrysostomus scribit, ne mariti & uxores putent, nuptias in causa esse, quò minus quis Deo placeat, aut obstaculum virtutis esse conjugium. Minimè. Salvatur mulier per generationem liberorum si permanserit in fide, dilectione & sanctificatione cum sobrietate, 1. Tim. 2. v. 15.

2. *Informationem*. Ut Christum exemplo horum neonymphorum piis precibus ad nuptias suos invitent. Non enim procedit feliciter, quod sine Christi præsentia peragitur, Pl. 117. v. 1.

De Secundo.

JAm de suborta calamitate aliquid dicendū erit. Cum enim maximè opus erat vino ad exhilarandos hospites, ecce tristis illa vox per Mariam matrem ad aures Christi deferretur: Vinum non habent. O quàm communis est hodie illa querela in conjugio? quàm multi sunt, in quos hoc Mariæ verbum adhuc quadrat. Vinum non habent, pecuniam non habent, panem non habent, pacem non habent, &c. Conjugium enim Crucis Schola non immeritò à veteribus appellatur. Hoc ex maledictione, quæ lapsu secuta est, originem ducit. Maritus in sudore vultus sui pane vesci jubetur, uxori dolores partus imponunt.

nuntur, Gen. 3. v. 16. 19. Ambos verò tam virum quàm sceminam tribulationem carnis experiri oportet, 1. Cor. 7. v. 28.

Occurrit igitur hìc

1. *Sollicita Mariae intercessio*, quæ Christo defectum vini aperit. Unde eximiam ipsam de filio suo opinionem & fidem habuisse colligitur. Verba quidem multa non facit, sed indicasse saltem defectum satis esse putat, quia de filii sui potentia & condolentia, quâ piorum inopia tangitur, nil quicquam dubitabat.

Tutissimum hoc remedium in omnibus adversitatibus. Turris munita nomen Domini. Prov. 18. v. 10. Deficit vinum? ille producit vinum de terra, Psal. 104. v. 15. deficit panis? ille panis vitæ, Johan. 6. v. 48. deficit pecunia? ille est qui dat aurum & argentum, Ol. 2. v. 8. deficit pax? ille est Princeps pacis, Es. 9. v. 6. deficit sanitas? ille est magister ad salvandum, Es. 63. v. 1. Ergò jacta curam tuam in Domino, Pl. 55. v. 23 nullus enim qui speravit in eo, confusus est, Sir. 2. vers. 11.

2. *Dura Christi responsio*. Nam mulier, inquit, quid mihi tecum, hora mea nondum venit, quibus verbis Mariæ matris curiositatem reprimere voluit, quæ nimis prope-ram sublevationem urgebat, & volebat ipsi præscribere in his, quæ officii sui publici partes concernebant. Hinc mulierem vocat, quia in hoc casu nihil ab alia quacunque muliere differebat. Nam operaturus divina, non agnoscit viscera humana, & in iis quæ salutis nostræ inserviunt, nihil valet carnis prærogativa, inquit Augustinus.

Responsio illa triplicem nobis præbet usum

1. *Refutatorium*, adversus Pontificios, qui Mariam adorant. Nam mulierem Chri-

stus appellavit matrem suam, quasi prophetans, quæ futura essent in terra sectarum & hæresium genera, inquit Epiphanius. Et iterum: Sit in honore Maria. Pater, Filius & Spir. Sanctus adorentur, Mariam nemo adoret.

2. *Informatorium*, ut se in necessitatibus sine intercessionibus ac Patronis rogandum moneret. Non enim opus est patronis apud Deum, neque multo discursu, ut blandiare aliis, sed licet solus sis patronoque careas, & per te ipsum, Deum preceris omninò tamen voti compos eris, inquit Chrysostomus. Deinde hoc etiam responsione suâ docere nos voluit, ut in rebus his, quæ Deum vel officium, vel conscientiam nostram concernunt, nullum personæ, cognationis vel affectionis respectum habeamus. Nam ibi valet adhuc Christi responsio, mulier quid mihi tecum? Quod si igitur Pater, Mater, fratres, sorores, propinqui, &c. à vera religione ad falsam à bono ad malum, à virtute ad vitia te pertrahere velint, occine ipsis: mulier quid mihi tecum? Si quis enim venerit ad me, & non oderit patrem aut matrem, aut sororem, non est me dignus, inquit Christus Luc. 14. v. 26.

3. *Vsum dehortatorium*, ne sub pressura Crucis & inopiæ horam & moram Deo præscribamus, sed juxta Pauli admonitionem indefinenter oremus 1. Theff. 5. v. 17. & cum silentio prætolemur salutare Dei, Thr. 3. v. 26. Si non exaudit ad horam, non contemnit petentem, sed excitat quærentem, inquit August. Est enim adjutor in opportunitate, Pl. 9. v. 10.

3. *Subnexa ministrorum allocutio*. Maria austeram Filii increpationem æquo fert animo, quæ modestia tam clara quàm rara est, ut Cassiodorus ait, cujus nomine mulie-

mulieres in Scripturis commendantur, Sir. 26. v. 19. seqq. & statim ad ministros se convertens, quodcumque, inquit, vobis dixerit, facite. Egregia admonitio, quam nos quoque in rebus fidei observare debemus. Nam non valet in Ecclesiâ: Hoc ego dico, hoc tu dicis, hoc ille dicit, sed hoc dixit Dominus, & qui loquitur, eloquia Dei proferre debet, 1. Pet. 4. v. 11. ut prophetia ipsius sit fidei analogâ, Rom. 12. vers. 7. hæc est proprietas ovium Christi, ut vocem ejus audiant, & alienum non sequantur, Johan. 10. vers. 27.

De Tertio.

Restat pars tertia, nimirum *Christi opulantis benignitas*, quam insigni declarat miraculo, cujus hinc Evangelista depingit

1. *Quantitatem*. Nam erant ibi hydrîæ lapideæ sex, inquit, positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas duas vel tres. Has jubet Christus implere aquâ, & impleverunt eas ad summum usque. Quis harum usus fuerit hydrîarum, optimè colligitur ex Marc. 7. v. 3. & 4. sed magis elucescit hoc miraculum, si consideramus

1. *Hydrîarum multitudinem*. Non enim duæ tantum vel tres, sed sex fuerunt, in quo numero quidam allegoriam quærunt, & sicut una quæque dies suam afflictionem parit. Matt. 6. v. 34. ita pro numero dierum profectorum hydrîas hæc distribuunt, ut pii conjuges ex illis haurire cogantur, dum Sabbathum vitæ æternæ appropinquat, ubi dies luctus nostri complebuntur, Esa. 60. v. 20.

Prima est hydrîa paupertatis, 2. domesticæ calamitatis, 3. continuæ rixositatis, 4. indefessæ laboriositatis, 5. infidelitatis, 6. infirmitatis. Vide Dietericum in Analyti.

2. *Magnitudinem*. Singulæ enim capiebant metretas duas vel tres. Non erant urcei portatiles, quibus aqua hauritur, qualem Rebecca gestabat in scapula sua, Gen. 24. v. 15. & Samaritana, Johan. 4. vers. 28. Sed labra five vanni, ex quibus hauritur, hinc dicuntur positæ secundum purificationem Judæorum, de qua vide Levit. 15. vers. 5. seqq. Num. 19. vers. 8. & fuerunt magnæ capacitatis, ad metretas duas vel tres. Quale hoc fuerit genus metretæ, de eo non conveniunt interpretes. Budæus l. 5. de asse, & Gregorius Agricola, diligentissimus harum rerum scrutator de mensuris & ponderibus Romanis putant, metretam idem esse quod amphoram, & mensuras nostratum continuisse 36. Jam hydrîæ capiebant, ut Evangelista testatur, duas vel tres metretas. Si duas, 432. mensuras, si tres 648. mensuras vini generosioris ad nuptias hæc Christus contulit. Unde muneris amplitudo & magnificentia satis apparet. Si verò computationem Chemnitii sequimur, quam hodierni doctores ferè omnes approbant, dimidium Ohmæ singulæ continebant hydrîæ, unde tres Ohmæ vini (ein halb Juder Wein) neonymphis hæc donasse Christum colligitur. Nam quia magnus est nomine & re, Jer. 10. vers. 6 magna etiam munera ipsum decent, quod Alexander Magnus olim Perillo respondebat, cum 50000. millia coronatorum ipsi donaret ad elocationem filiæ, & ipse recusaret, decem millibus se contentum esse regegens. Promptior enim est ad dandum, quam nos ad capiendum, Eph. 3. v. 20.

3. *Plenitudinem*. Erant hydrîæ ob crebras purificationes & lotiones aliqua parte exhaustæ. Christus igitur implere jubet, quod etiam ministri promptè exsequuntur,

G

& ad

& ad summum usque hydrias aquâ implent. Beneficia enim divina non sunt hiulca, *es ist kein Stimpelwerk* / sed excellentia in summo gradu, ut quilibet inde colligere possit, quod ipse fecerit. Pf. 64. v. 10.

Pulchra etiam hinc necti potest allegoria. Aqua in Scripturis Crucem & tribulationem significat, Pf. 18. v. 17. & 66. v. 12. & 69. v. 2. & 124. v. 4. hanc aquam tribulationis mutat Christus in vinum, id est, mitigat & dulcorat per Sp. S. ut fideles ejus discipuli pro gaudio reputent, si in multas tribulationes inciderint, Jac. 1. v. 2. Crux tamen non statim à nobis tollitur, sed hydriæ implentur prius ad summum, id est, crux magis augetur & cumulat, ut in Ægypto, Ex. 5. v. 6. seqq. Sed tunc quando hydriæ aquâ ad summum usque impletæ sunt, tunc inquam venit Christus, & aquam in vinum mutat, verbo scilicet omnipotente, ut ex eventu agnoscimus, diligentibus Deum omnia in bonum cooperari, Rom. 8. v. 28.

II. *Qualitatem, wie es damit sey jungan.*

1. *Per aquæ immutationem.* In primæva creatione Deus species rerum distinxit, ut aqua esset aqua, & vinum esset vinum. Dum igitur Christus hîc aquam mutat, eo ipso ostendit, se esse Dominum illum, cujus præceptis omnis Creatura ad suum, genus ab initio condita deservit, Sap. 19. v. 6.

2. *Per vini productionem.* Nam postquam ministri hydrias aquâ suppleverunt, jubet eos haurire, & eo ipso dum hauriunt momento, vinum ex aquâ producitur. Magnam quidem est miraculum, quod aqua pluvialis per radicem & ramos vitis quotannis in vinum convertitur: sed non fit in momento, verum temporis progressu antecede-

dente calore solis qui uvas percoquit & maturas reddit. Hic verò Christus in momento aquam convertit, & vinum generosissimum solo nutu & motu voluntatis imperantis producit, ut agnoscamus illum esse verum Deum, qui cum Patre, in totius universi conservatione & gubernatione usque huc operatur, Joh. 5. v. 17. Sumus igitur adhuc hodie ipsius hospites, quos singulis annis largo vini proventu donat, & ita corda nostra latificat, Pf. 104. v. 15.

3. *Per Architrictini depradicationem.* Nam cum ministri ad ipsum deferunt vinum ex aqua factum, gustat statim, & sponsum redarguit, quod deterius vinum primum dedisset, putabat enim sponsum hoc vinum sponsum hoc vinum procurasse, & nihil de miraculo Christi sciebat. Omnis homo, inquit, primum bonum vinum pronit, & cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est, tu autem bonum vinum hucusque servasti.

Exinde nobis innotescit admirabile Dei gubernamentum, quod à mundi & Diaboli regno planè discrepat. In regno mundi & Diaboli principium bonum est. Nam domus impiorum sunt pacatæ à timore, & non est virga Dei super illos. Ducunt in bonis dies suos, sed finis malus est. Nam in puncto ad infernum descendunt Hiob. 21. v. 9. seqq. Secus in regno Christi. Ibi principium malum est, & finis bonus. Nam tribulatio piorum levis & momentanea, operatur in nobis *δόξαν καὶ ὑπερβολὴς εἰς ὑπερβολὴν*, 2. Cor. 4. vers. 17. In paucis vexantur, in multis benè disponuntur, quoniam Deus tentavit ipsos, & invenit dignos se, Sap. 3. v. 5. quid vis eligere? ô considera finem & nunquam peccabis 1. Sir. 7. v. 40.

III. *Efficacitatem, quæ duplex.*

1. *Gloria manifestatio.* Ergò in pueritia sua

Dominica III. post Epiphaniam.

51

sua nulla fecit miracula, quia hoc primum fecisse dicitur signum, ut manifestaret gloriam suam, quod sit Deus ille, qui solus miracula facere potest, Pl. 72. v. 18.

2. *Discipulorum in fide corroboratio.* Hic est finis miraculorum, ut infideles ad fidem perducantur. Jam verò ubi doctrina Evangelii fatis confirmata est tam Christi,

quàm Apostolorum miraculis, qui adhuc prodigia quærit, magnum ipse prodigium est, ut Augustinus loquitur. Hæc dicta sunt de nuptiis Canæ Galilææ. Beatus verò qui ad nuptias agni vocatus est, Apoc. 19. v. 9. tunc perfectè manifestatur Christi gloria. Johan. 17. v. 24. quam ut mox videamus, faxit Deus T. O. M. Amen.

Dominica III. post Epiphaniam.

Evangelium Matth. 8. v. 1. 14.

CUm Moses tabulas Decalogi in monte Sinai ab ipso Deo accepisset, & jam descenderet, ut populo leges sancitas insinuaret, ecce recesserant Israelitæ de via, & vitulum sibi fecerant ex auro, quamobrem irâ commotus non solum tabulas è manu projecit, & ad radicem montis confregit, sed etiam ministerio Levitarum tria hominum millia in populo occidit, Exod. 32. v. 19. & 28.

Hæc severitate legis effecta tacitè notantur, quod nimirum iram operetur, Rom. 4. v. 15. unde ministerium mortis & damnationis appellatur, 2. Cor. 3. v. 7. & 9. Contra audimus in hodierno Evangelio, quod Christus post prolixum sermonem in monte habitum, quâ veram legis promulgatæ sententiam exposuerat, descendens iterum leprosum & paralyticum divinâ suâ virtute sanavit, ut indicaret, se esse verum animarum nostrarum medicum, qui è summo cæli monte in has terras eo sine descenderit, ut à spirituali peccati lepra, & animæ paralyti nos liberaret. Nam lex per Mosen data, gratia autem per Christum exorta est, Joh. 1. vers. 17.

Nos ad manus sumemus prælectam Evangelii pericopen, & videbimus

I. Curam leprosi.

II. Curam paralytici.

J.J.

EXEGETIS.

Verè Christus Zemah dicitur, sub quo germinare & crescere debet Ecclesia, Zach. 6. v. 12. quæ in V. T. terminis palestinae angustioribus circumscripta erat. Nam taliter non faciebat Deus omni nationi, Pl. 147. v. 20. Sed in N. T. respectus ille personarum cessavit, & quisquis nomen Domini invocat, salvus erit, Rom. 10. v. 13. Hujus rei exemplum habemus in prælecto Evangelio, ubi tam leprosus ex Judaico semine oriundus, quàm centurio gentilis à Christo recipitur. De cura leprosi primùm agemus, sed quatuor potissimum ponderanda nobis occurrunt

1. *Temporis notatio*, quando nimirum acciderit. Hoc Evangelista subinnuit *περί φρασίνων*, per verba: Cum descendisset de monte, & intelligit mōtem, in quo Christus

G 2

stus